

Preventivno terensko delo v skupnosti - Vandalizem

Na osnovi analize vandalizma v Ljubljani in osnutka proaktivne kampanje Ljubljana brez vandalizma! smo oblikovali osnutek preventivnega terenskega dela usmerjenega v skupnost.

Osnutek je nastal znotraj Zavoda Bob. Oblikovali smo ga večletni strokovni sodelavci na projektu Mreža Mlada ulica. Mreža Mlada ulica je projekt, ki se ukvarja z izvajanjem mladinskega uličnega dela in rešuje problematiko zbiranja mladih na javnih površinah.

Pomembni podatki analize stanja vandalizma v Ljubljani, ki so vplivali na osnutek predloga:

- več kot v ¾ vandalizma so tarče osnovne šole in vrtci,
- v številnih primerov v zdanjih štirih letih močno odstopajo OŠ Vrhovci, Maksa Pečarja, Savsko naselje, Riharda Jakopiča in Vič (v takšne zaporedju) in
- ni narejena analiza povzročiteljev vandalizma in njihovih potreb (v analizi je poudarjeno, da vandali niso nujno osnovnošolci, vendar so lahko različni ljudje, tisti iz okoliških blokov, mimoidoči, najstniki ...).

Delo usmerjeno v skupnost na eni strani promovira skrb v skupnosti, kot tudi 'usposablja' deležnike skupnosti za načrtovanje, izvajanje in evalviranje storitev v skupnosti. Osnovne postavke za razvijanje skupnostnega dela so spoznanja, "da so sodobne skupnosti izpostavljene procesom odtujitve, zato se zastavljajo vprašanja, kako povezati ljudi, povečati integracijo in zmožnost skupnostnega delovanja." (Križanič, 2009: str. 58). Menimo, da je vandalizem pogosto posledica frustracij posameznikov, ki jih doživljajo v določenem okolju oziroma posledica dejstva, da posameznik v specifičnem okolju nima drugih, alternativnih priložnosti, da bi svojo energijo ali frustracijo lahko izrazil na primernejši in družbeno bolj sprejemljiv način. S pristopi dela, ki so usmerjeni v skupnost tako oblikujemo rešitve, ki odgovarjajo na specifične potrebe posameznikov v dani skupnosti, v danem okolju. Hkrati pa iščemo vire moči in oblike reševanja porajajoče problematike vandalizma v sami skupnosti, s tem pa oblikujemo rešitve 'na dolgi rok'.

V izvajanju preventivnega terenskega dela usmerjenega v skupnost bomo zasledovali naslednja načela:

- primarna usmerjenost v ugotavljanje potreb v skupnosti,
- možnost popolne participacije vseh članov skupnosti na vseh nivojih projekta,
- transparentnost delovanja in namenov delovanja,
- krepitev posameznih akterjev v skupnosti in skupnosti kot celote in
- povečanje stopnje odgovornosti vzajemne pomoči znotraj sistema skupnosti.

Nujnost po preventivnih ukrepih nakazuje velik porast dejanj vandalizma od leta 2008 naprej. Menimo, da trenutni represivni in kurativni ukrepi niso aktualni glede na stanje. Preventivno terensko delo sicer je način s katerim zagotovimo, da bom število dejanj v prihodnosti močno zmanjšali. S preventivnim terenskim delom usmerjenim v skupnost deležnikom nudimo zaščito za kvalitetnejše življenje, kar predstavlja varovalni mehanizem pred različnimi stiskami in težavami.

Da bomo izvajali kvalitetno in strokovno preventivno terensko delo usmerjeno v skupnost smo predvideli naslednje faze:

1. raziskovanje v skupnosti in posvetovanje z deležniki – v okoljih omenjenih OŠ bomo raziskovali teren, kontekst skupnosti, se posvetovala z vsemi deležniki prostora (mladi, lokalni prebivalci, redarji, policija, šole, ČMCji ...) opazovali dogajanje in ga sistematično beležili da bomo dobili večplastni vpogled v situacijo
 - o kdo so deležniki prostorov
 - o kdo so povzročitelji vandalizma
 - o kakšne oblike vandalizma se na prostoru pojavljajo
 - o kakšni so vzroki, povodi za vandalizem
 - o kakšni so ukrepi, ki bi lahko vandalizem omilili ali ga odpravili (gre za posvetovanje z povzročitelji vandalizma ali aktivnimi opazovalci)
2. analiza zbranih podatkov
3. opredeljevanje problema n ocena virov – kaj je dejanski problem v skupnosti in kakšne so možne intervencije za odstranitev le-tega bomo skupaj na terenu oblikovali z deležniki prostorov
4. načrtovanje intervencij z deležniki prostora in izbiranje partnerjev
5. izvajanje intervencij in sprotni monitoring
6. evalvacija intervencij.

V letu 2015 bomo izvajali prve štiri faze dela. S tem bomo zagotovili, da bomo na vandalizem odgovorili z intervencijami, ki bodo odgovarjale potrebam specifične skupnosti, hkrati pa bodo deležniki skupnosti sooblikovali intervencije in se posledično čutili odgovorne za spreminjanje obstoječega problematičnega stanja. Glede na izkušnje je zgolj soustvarjanje intervencij in skupnostnega prostora mehanizem, ki zavaruje pred pojavom vandalizma.

Glede na izkušnje pri izvajanju prakse mladinskega uličnega dela, smo opolnomočene skupnosti vzpostavili po 2-3 letih aktivnega delovanja. Tudi teorija nakazuje, da so za vzpostavitev tovrstnih sistemov skupnostne 'samo-regulacije' vandalizma potrebni 2-3 leti intenzivnega dela zunanjih strokovnjakov. S sprotno, monitoringom ob izvajanju intervencij bomo spremljali rast skupnosti in opolnomočenje le-te, da se bomo predvidoma v 2 letih intenzivnega izvajanja intervencij postopoma umikali iz skupnosti.

ČASOVNICA AKTIVNOSTI

Predvidene aktivnosti bodo izvedene do novembra 2015. Ocenili smo, da je daljši časovni razpon bolj primeren za reprezentativno raziskovanje v skupnosti.

Delo na terenu

	Prisotnost/mesec	Število ur
Teren 1	10*	30

Teren 2	10*	30
Teren 3	6	18
Teren 4	6	18
Teren 5	6	18

*Pogostejšo prisotnost na terenu predvidevamo za bolj izpostavljeni lokaciji.

Dopolnilne dejavnosti

Dejavnost	Ure/mesec
Analiza podatkov	21
Teoretično utemeljevanje pristopa	21
Sestanki z javnimi deležniki	14
Organizacijski sestanki	3
Intervizija	3

REZULTATI DELA:

- poglobljena analiza za pet najbolj izpostavljenih terenov
- teoretična utemeljitev preventivnega terensekga dela usmerjenega v skupnost na podlagi zbranih podatkov
- predlagane intervencije za skupnost (za vsak teren oblikovana intervencija na podlagi analize podatkov in sodelovanja z deležniki skupnosti)

VIRI:

Grilc, U. in Žirovnik, K. (2015). Vandalizem v Ljubljani. Interno gradivo.

Bajzek, J. (1998). Teritorialna preventiva. V Baligač, A. (ur.), Mladi, ulica prihodnost. (str. 36 – 58). Ljubljana: Salve.

Križanič, M. (2009). Ulično socialno delo. V Milošević Arnold, V. in Urh, Š. (ur.), Terensko delo. Ljubljana: Fakulteta za socialno delo.

Maj 2015,

Katja Rakovec, Vesna Pavlin, Nežka Agnes Vodeb in Matjaž Vodeb